

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Костюк Марія Андріївна

магістрантка кафедри економіки, менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет

Науковий керівник: Капінос Геннадій Іванович

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет

Україна

Анотація. Розкрито роль інновацій в забезпеченні конкурентоспроможності підприємств. Досліджено діяльність машинобудівних підприємств, визначено фактори впливу на інноваційний розвиток та їх конкурентоспроможність.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інновації, інноваційний розвиток, підприємства, галузь машинобудування.

Постановка проблеми. Характерною особливістю як світової, так і української економіки є високий рівень конкуренції. Перед підприємством постає завдання не тільки визначати свою конкурентоспроможність в даний час, але і своєчасно реагувати на зміни та визначати свою майбутню конкурентоспроможність.

Особливо актуальним є вирішення цих завдань для підприємств машинобудівної сфери, що обумовлено таким. Галузь машинобудування є однією з важливих складових господарського комплексу України, яка справляє суттєвий вплив на розвиток суспільства і відбиває рівень його економічного розвитку. У даній сфері спостерігається бурхливий розвиток, що призводить до появи нових технологій, змінює вимоги споживачів щодо якості, ресурсу, надійності, довговічності, технічних характеристик. Останім часом для задоволення вимог споживачів та підвищення конкурентоспроможності товару на ринку, використовують різноманітні методи забезпечення точності, якості, та надійності деталей машин. Використання нових технологій та інноваційних підходів при виготовлені продукції є суттєвим чинником, який надає їй здатності конкурувати на ринку.

Технологія виступає ключовим фактором, який (через інновації) визначає можливості отримання економії від масштабів виробництва, впровадження нових процесів та методів, і

в результаті підвищує конкурентні позиції підприємства.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженням проблем

конкурентоспроможності займалися такі вчені: А. Сміт, Д. Рікардо, А. Курно, Е. Хекшер, Б. Олін, Дж. Робінсон, Е. Чемберлін, П. Сраффа, Ф. Еджуорт, А. Лернер, Ф. Хайек, М. Портер, І. Ансофф, А. Томпсон, А. Юданов, Г. Азоев, В. Андрійчук, П. Гайдуцький, З. Кадюк, М. Малік, В. Месель-Веселяка, Б. Пасхавер, П. Саблука, А. Стельмашук та інші. Світові результати дослідження проблеми конкурентоспроможності неможливо автоматично і в повному обсязі впровадити у вітчизняну економіку, оскільки мають місце різні умови і рівні її розвитку.

Інтеграція в світову економіку та підвищення конкурентоспроможності (вживання) вітчизняних підприємств в нових умовах, можливі лише при реалізації технологічних процесів, з використанням інноваційних підходів та впроваджені тотального управління виробництвом на основі менеджменту якості.

Однак при переході підприємства на інноваційний шлях розвитку існує багато перешкод, подолання яких є актуальною проблемою сьогодення. Для формування конкретних рекомендацій, розглянуто сучасний стан діяльності підприємств та проаналізовано існуючі проблеми.

Мета статті. Головною метою статті є

формування основних складових інноваційного розвитку підприємства для підвищення його конкурентоздатності.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що рівень конкурентоспроможності підприємства залежить від рівня його інноваційного розвитку, тому впровадження інновацій у виробництво є одним із наймогутніших важелів конкурентної боротьби на ринку. Інновації є ключовим фактором конкурентоспроможності для більшості підприємств, тому варто досліджувати особливості інноваційних процесів, які є запорукою оптимізації всього виробничо-господарського потенціалу підприємства та економічного стану країни загалом. При дослідженні конкурентоспроможності потрібно звернути увагу на фактори впливу, а саме: наявність концепції інноваційного розвитку; місце підприємства на ринку; виробництво продукції, що користується попитом; якість продукції; потенціал підприємства в діловій співпраці; ступінь його залежності від використання трудових ресурсів суб'єкта господарювання; ефективність інноваційного розвитку.

Наведені фактори дають можливість оцінити вплив інноваційного розвитку на забезпечення ефективної діяльності та конкурентних переваг підприємства.

Інноваційний розвиток підприємства залежить від життєвого циклу інновацій, який є сукупністю взаємопов'язаних процесів та стадій створення нововведень. Життєвий цикл інновації визначається як проміжок часу від зародження ідеї до її зняття з виробництва, реалізованого на основі інноваційного товару.

Інновація у своєму життєвому циклі проходить стадії, які передбачають:

- зародження, що супроводжується виконанням необхідного обсягу науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт, розробкою і створенням дослідної партії нововведення;
- зростання (промислове освоєння з одночасним виходом продукту на ринок);
- зрілість (стадія серійного або масового виробництва та збільшення обсягів продажів);
- насичення ринку (максимальний обсяг виробництва і максимальний обсяг продажів);
- занепад (згорання виробництва та вилучення продукту з ринку).

Склад та структура циклів життя нової техніки і технології тісно пов'язані з параметрами

розвитку виробництва. Так, наприклад, на першій стадії життєвого циклу нової техніки і технології продуктивність праці низька, собівартість продукції знижується повільно, повільно зростає прибуток підприємства або економічний прибуток навіть негативний. У період швидкого зростання випуску продукції помітно знижується собівартість, окупаються первинні витрати.

Часта зміна техніки і технологій створює значні складнощі та нестабільність виробництва. У період переходу на нову техніку і освоєння нових технологічних процесів знижуються показники ефективності всіх підрозділів підприємства. Тому інновації у сфері технологічних процесів і знарядь праці повинні супроводжувати нові підходи щодо організації та управління підприємством.

На думку авторів інноваційна діяльність підприємства, зокрема інноваційний розвиток, передбачає:

- проведення науково-дослідницьких і конструкторських робіт з розробки ідеї нововведення, проведення лабораторних досліджень, виготовлення лабораторних зразків нової продукції, видів нової техніки, нових конструкцій і виробів;
- підбір необхідних видів сировини і матеріалів для виготовлення нових видів продукції;
- розробку технологічного процесу виготовлення нової продукції;
- проектування, виготовлення, випробування й освоєння зразків нової техніки, необхідної для виготовлення продукції;
- розробку і впровадження нових організаційно-управлінських рішень, спрямованих на реалізацію нововведень;
- дослідження, розробку необхідних інформаційних ресурсів;
- підготовку, навчання, перекваліфікацію і спеціальні методи підбору персоналу, необхідного для проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;
- проведення робіт з ліцензування та патентування;
- організацію і проведення маркетингових досліджень щодо просування інновацій тощо.

Висновки. Отже, інноваційним розвитком є ланцюг реалізованих нововведень, який охоплює всі сфери діяльності підприємства (управління, маркетинг, навчання персоналу, фінанси, продажі тощо), та впливає на загальний кінцевий результат і забезпечує реалізацію

інноваційного потенціалу підприємства у подальшому. Отже, інноваційний розвиток повинен мати комплексний характер.

Будь-який інноваційний розвиток – це не лише основний інноваційний процес, але й розвиток системи чинників та умов, необхідних для його здійснення, тобто інноваційного потенціалу. Тому для забезпечення інноваційного розвитку

та підвищення конкурентоспроможності підприємств потрібно врахувати потреби суспільства та обмеження, що пов'язані з використанням всіх наявних ресурсів.

Підвищення конкурентоспроможності підприємства можливе лише при використанні інновацій, з врахуванням принципів та методів управління підприємством.

Список використаних джерел:

1. Белоусова Л.І. Управление инновационно-инвестиционной деятельностью промышленного предприятия: автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Л. І. Белоусова. – Донецьк, 2006. – 20 с.
2. Бистров А. Г. Фактор інноваційного розвитку підприємства / А. Г. Бистров // Вісник СХУ ім. В. Даля. – 2010. – № 12(154). – Ч.2. – С. 240-244.
3. Борисенко М. А. Теоретико-методичні основи оцінки інновацій / М. А. Борисенко // Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого. – 2010. – № 1. – С. 106-115. – (Серія :Економічна теорія та право)
4. Буднікевич І. М. Становлення регіонального ринку інновацій: теорія та практика (на прикладі Карпатського регіону): автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка» / І. М. Буднікевич. – Львів, 2002. – 20 с.
5. Голдякова Т. В. Понятие и классификация инноваций / Т. В. Голдякова // Российский внешнеэкономический вестник. – 2006. – № 2. – С. 20-27.
6. Гринько Т. В. Формування системи управління інноваційним розвитком підприємств / Т. В. Гринько // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 4, Т.2. – С. 39-43.

INNOVATIVE DEVELOPMENT AS A BASIS FOR INCREASING COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISE

Summary. In the article the role of innovations is exposed in providing of competitiveness of enterprises. The activity of machine-building enterprises was investigated, the factors influencing innovation development and their competitiveness were determined.

Keywords: *competitiveness, innovations, innovation development, enterprises, branch of mechanical engineering.*